

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004

Mesečna naročnina 10 lit, za inostranstvo 15 lit.

Cek. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.394 za izdatke

Zastopstvo za oglaševanje in izdajanje: UPI S. A. Milano

SLOVENEC

Naročite se čimprej na
»SLOVENCEV KOLEDAR«
da ne boste ostali brez sledi!

DECEMBER 1943

17
PETEK

Sowjetische Angriffe gegen den Brückenkopf von Cherson abgewiesen

Fortsetzung des deutschen Gegenangriffs im Raum von Kirowograd - Schwere Abwehrkämpfe südlich Newel Abwehr feindlicher Angriffe im Westabschnitt der süditalienischen Front - Die Stadt Innsbruck von einem nordamerikanischen Bomberverband angegriffen

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 16. Dezember. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Mehrere Angriffe der Sowjets gegen den Brückenkopf von Cherson brachen im zusammengefassten Abwehrfeuer zusammen. Im Raum von Kirowograd setzten unsere Truppen nach Abwehr feindlicher Angriffe ihren Gegenangriff fort und nahmen gegen zähen feindlichen Widerstand mehrere Ortschaften und wichtige Geländeabschnitte im Sturm. Am Pripiet griffen die Sowjets mit Panzerunterstützung an. Sie wurden unter hohen blutigen Verlusten abgeschlagen. Im Kampfraum von Slobin scheiterten auch gestern nach wechselvollen Kämpfen alle Durchbruchversuche des Feindes.

Südlich Newel sind schwere Abwehrkämpfe gegen die mit überlegenen Kräften angreifenden Sowjets im Gange.

An der Ostfront wurden gestern 76 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Im Westabschnitt der süditalienischen Front trat der Feind gegen beiderseits Mignano mit verstärkten Kräften zum Angriff an. Die Angriffe wurden unter Abschuss zahlreicher Panzer abgewiesen. Um eine verlorengegangene Höhe nordwestlich Mignano wird noch gekämpft. Bei Fortsetzung ihrer im Ostabschnitt mit Panzerunterstützung geführten Angriffe erlitten die Briten auch gestern schwere Verluste an Menschen und Material.

Ein nordamerikanischer Bomberverband griff in den Mittagsstunden des gestrigen Tages die Stadt Innsbruck an. Durch Sprengbomben entstanden vor allem Schäden in Wohnvierteln und an kulturellen Gebäuden.

In der vergangenen Nacht flogen wenige feindliche Störflugzeuge in das rheinisch-westfälische Industriegebiet ein.

Sowjetski napadi proti mostišču Hersona zavrnjeni

Nadaljevanje nemškega protinapada pri Kirovogradu Težki obrambni boji južno od Nevela - Obramba sovražnih napadov na zahodnem odseku južnoitalijanskega bojišča Mesto Innsbruck napadeno od oddelka severoameriških bombnikov

Führerjev glavni stan, 16. dec. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja: Več sovjetskih napadov proti mostišču Hersona je propadlo v strnjem obrambnem ognju. Na področju Kirovograda so nadaljevale naše čete po obrambi sovražnih napadov svoj protinapad in so zavzele nazvle žilavemu sovražnemu odporu v naskoku več krajev in važno ozemlje. Ob Pripijetu so napadali Sovjeti s podporo oklepnikov. S težkimi krvavimi izgubami so bili odbiti. Na bojišču pri Zlobinu so se tudi večerj po izpremembi polnih bojih izjalovili vsi sovražniški prodorni poskusi.

Južno od Nevela so v teku težki obrambni boji proti Sovjetom, napadajočim z nadmožnimi silami.

Na zahodnem bojišču je bilo večerj sestreljenih 76 sovražnih letal.

Na zahodnem odseku bojišča je bilo večerj sestreljenih 76 sovražnih letal.

Na zahodnem odseku južnoitalijanskega bojišča je večerj pričel sovražnik ob obeh straneh Mignano z močnejšimi silami svoj napad. Po uničenju številnih oklepnikov so bili napadi odbiti. Se vedno trajajo borbe za neko izgubljeno višino severozahodno od Mignano. Pri nadaljevanju svojih napadov, vodenih na vzhodnem odseku s podporo oklepnikov, so tudi večerj utrpeli Angleži težke izgube v ljudeh in gradivu.

Oddelke severoameriških bombnikov je napadel večerj v opoldanskih urah mesto Innsbruck. Z razdiralnimi bombami je nastala predvsem v stanovanjskih okrajih in na kulturnih poslopih škoda.

V pretekli noči je priletelo manjše število sovražnih nadlegovalnih letal nad rensko - westfalsko industrijsko področje.

Borba za slovenstvo

V razvoju dogodkov, ki so s svojo težo padli na Slovence še pred letom 1941, se nam je bistvo našega prizadevanja nekako zabrisalo, tako da smo kajkrat izpovedovali to, česar po svojem notranjem prepričanju sicer ne bi mogli, in delali to, kar bi morali opustiti ali celo preprečiti. Skratka: oddaljili smo se od slovenskega narodnega programa in le preveč razkrajali svoje narodno bistvo ter ga zamenjavali zdej z eno, zdaj z drugo v osnovi protinardno ideologijo. Nekako pozabili smo, da je osnova, iz katere mora izhajati vse naše prizadevanje, vse naše misljenje in čustvovanje, slovenski narodni program. Nedvomno je to eden največjih razlogov, zakaj se ob uri potrebe nismo znašli že ob prvih začetkih. Sedaj pa je prišel čas, ko moramo visoko dvigniti prapor slovenskega narodnega programa in v njegovem okviru z vso silo in z vsem narodnim idealizmom izpovedati vero v lastno narodno življenje. Slovenski narodni program je naš življenjski program. Kdor bi se njegovi čistosti odpovedal, ta bi se odpovedal volji do življenja. Komunistem ne ograža samo tistih vrednot, ki so morda važne za poedinec in za njegovo življenje v okviru naroda, temveč pretrsa in uničuje bistvo naroda samega. Borba proti komunizmu je torej borba za slovenstvo in za slovenski narodni program. Kdor sedaj ne bi hotel izpovedovati ne samo v besedah, temveč tudi v dejanjih svojo pripravljenost za delo in žrtve, ta je dejansko zatajil slovenski narodni program in se pridružil vrstam njegovih izdajalcev. A ne samo to. Tudi tisti, ki v tem prizadevanju neiskreno postavljajo na prvo mesto ne koristi lastnega narodnega programa, temveč baranta z vsemi mogočimi teoretičnimi zamislimi izven narodnega bistra, tudi ta se pridružuje vrsti onih, ki so se oddaljili od narodnega programa. Vsi moramo prisluhniti slovenskim ljudskim množicam in ujeti zvok njihovih potreb in njihovih težej, ki jih danes te množice tako glasno izpovedujejo. In ta izpoved slovenskih množic se glasi: boj za slovenski program proti komunizmu.

Dr. Göbbels o vojaških in političnih dogodkih v preteklem letu

Berlin, 15. dec. DNB. Državni minister dr. Göbbels je sklical dne 14. decembra vse voditelje državnih propagandnih uradov, da jim poda pregled o političnem in vojaškem dogajanju v preteklem letu in jim da nove smernice za njih praktično delo v okrožjih. Ne more se oporekati, da je dejal dr. Göbbels, da sta bili fronta in domovina v tem sedaj se končujočem letu izpostavljeni izredno težkim obtežitvam. Medtem ko so na bojiščih junaki se boreči nemški vojniki uničili vse uničevalne namere sovražnika, se jih je tudi domovina izkazala vredne s tem, da je proti brutalni silovitosti naraščajočega letalskega terorja in z njim povezane živčne ofenzive sovražnikov Nemčije zoperstavila naravnost obudovanja vredno zadržanje. V preteklih mesecih je sicer odnesel nemški narod rane in brazgotine, vendar pa stoji sedaj trdneje kot kdaj koli poprej in je do skrajnosti odločen ter pripravljen za zadnjo odločitev. Minister je nato označil sovražnikove utvare. Zaradi skrajjanja nemških bojnih črt je sovražnik vzporedno z novembrom leta 1918 upal na vojaški in politični zlom Nemčije in je moral sedaj žalostno ugotoviti izjalovljenje svojih načrtov in nezlomljeno vojaško in gospodarsko silo Nemčije. V Moskvi, v Kairu in Teheranu so se skušali sovražniki Nemčije, kakor je poudaril dr. Göbbels, znajti v novem položaju. Kakor pa so dokazala prazna poročila s teh konferenc, jim ni preostala nobena druga pot, kot da so iskali odločitev v obupnem poskusu vdora na celino, ki bo pa zanje zvezana z ogromnimi krvavimi žrtvami in o katere izidu že Dunkerque in Dieppe ne puščata nobenih dvomov.

Dolgo se je minister mudil pri vprašanjih letalske vojne. Na posameznih primerih je dr. Göbbels dokazal, da zna nemški narod opraviti tudi z najtežjimi vprašanji, pred katere je bil postavljen zaradi angleške fosforne vojne proti ženam in otrokom, in da se je odpora sila nemškega naroda v ognjenih viharjih terorističnih napadov samo ojačila.

Ko bo izvojevana končna zmaga, tako je končal dr. Göbbels, »potem bosta premagana tudi trpljenje in beda, ki nam ju je prinesel sovražnik. V zgodovini pa bo ostala zapisana samo odločnost, s katero smo branili našo svobodo. V teh tednih in mesecih pišemo slavni odstavek naše zgodovine.«

Novi uspehi proti tolпам na Balkanu

Zagreb, 16. dec. DNB. V južni Bosni je bil zlomljen odpor sovražnih roparskih tolp ter je bil zaseden nek važen kraj. V Dinarskem gorovju so imele roparske tolpe številne mrtve in ranjene. Zaplenjenih je bilo več skladišč orožja. Šele sedaj poročajo, da je nemškimi in hrvaškimi četami z nenadnim uspešnim izkrcanjem uspelo spraviti na varno veliko skladišče soli. Kot znano je sol za tolovaje, ki često bolujejo na skorbutu in ostalih boleznih nepravilne prehrane, prav posebno pomembna. Štirje komunistični komisarji so skušali pobegniti z motornim čolnom, pa jim to ni uspelo.

Berlin, 16. dec. DNB. Uspešni boji nemških in zavezniških čet proti komunističnim tolпам na zahodnem Balkanu se vključujejo vsemernim uspehom in ozemeljskim razmeram uspešno razvijajo. Med Srbijo in Črnoogro ležeči Sandžak je bil popolnoma očiščen komunističnih tolп. Komunisti so tudi zelo hudo ogroženi v severovzhodni Bosni. V jugozahodni Bosni tolpe zeman poskušajo, da bi si pridobile nazaj izgubljene kraje. V zahodni Hrvaški pa je znova uspelo zavzeti številna komunistična skladišča orožja in drugega vojnega materiala.

Končno se je v severovzhodni Albaniji zaključilo neko očiščevalno podjetje, pri katerem so imele tolpe 150 mrtvih in 400 ujetih. Nemški grenadiirji in lovci so zajeli ali uničili 5 topov, 160 strojníc, 8 metalcov min, 2 protitankovska topa, 4 protitankovske puške, velike množice streliva ter številne avtomobile.

Trst, 16. dec. DNB. V neki kraški jami v bližini Pazina so znova odkrili trupa 26 domaćinov, ki so bili v noči na 4. oktobra odpeljani iz Poreča in ki so jih pozneje komunisti umorili in vrgli v kraško jamo. Med žrtvami so 3 žene, posestniki, trgovci, učitelji, miličniki, delavci in kmetje iz Poreča in okolice, ki so bili umorjeni vsled svojega narodnega prepričanja.

Trst, 16. dec. DNB. V neki kraški jami v bližini Pazina so znova odkrili trupa 26 domaćinov, ki so bili v noči na 4. oktobra odpeljani iz Poreča in ki so jih pozneje komunisti umorili in vrgli v kraško jamo. Med žrtvami so 3 žene, posestniki, trgovci, učitelji, miličniki, delavci in kmetje iz Poreča in okolice, ki so bili umorjeni vsled svojega narodnega prepričanja.

Trst, 16. dec. DNB. V neki kraški jami v bližini Pazina so znova odkrili trupa 26 domaćinov, ki so bili v noči na 4. oktobra odpeljani iz Poreča in ki so jih pozneje komunisti umorili in vrgli v kraško jamo. Med žrtvami so 3 žene, posestniki, trgovci, učitelji, miličniki, delavci in kmetje iz Poreča in okolice, ki so bili umorjeni vsled svojega narodnega prepričanja.

Končno se je v severovzhodni Albaniji zaključilo neko očiščevalno podjetje, pri katerem so imele tolpe 150 mrtvih in 400 ujetih. Nemški grenadiirji in lovci so zajeli ali uničili 5 topov, 160 strojníc, 8 metalcov min, 2 protitankovska topa, 4 protitankovske puške, velike množice streliva ter številne avtomobile.

Trst, 16. dec. DNB. V neki kraški jami v bližini Pazina so znova odkrili trupa 26 domaćinov, ki so bili v noči na 4. oktobra odpeljani iz Poreča in ki so jih pozneje komunisti umorili in vrgli v kraško jamo. Med žrtvami so 3 žene, posestniki, trgovci, učitelji, miličniki, delavci in kmetje iz Poreča in okolice, ki so bili umorjeni vsled svojega narodnega prepričanja.

Trst, 16. dec. DNB. V neki kraški jami v bližini Pazina so znova odkrili trupa 26 domaćinov, ki so bili v noči na 4. oktobra odpeljani iz Poreča in ki so jih pozneje komunisti umorili in vrgli v kraško jamo. Med žrtvami so 3 žene, posestniki, trgovci, učitelji, miličniki, delavci in kmetje iz Poreča in okolice, ki so bili umorjeni vsled svojega narodnega prepričanja.

Stampfli — novi švicarski zvezni predsednik

Bern, 16. dec. DNB. Za novega švicarskega predsednika je bil izvoljen zvezni svetnik Stampfli, ki je dobil 197 glasov. Podpredsednik je s 147 glasovi postal zvezni svetnik Pilet-Golaz. Za zveznega kancelarja je bil izvoljen dosedanj katoliški konservativni vicekanceler dr. Leingruber.

Epidemija influence v USA

Ženeva, 10. dec. DNB. Epidemija influence, ki je sedaj napadla tudi Združene države, se vedno bolj širi. Skupno cenijo število bolnikov že na 1 milijon, od katerega je bolnih 100.000 ljudi samo v Washingtonu, kjer bolezen najhuje divja. Vled tega so morali zapreti mnogo tovarn, gledališča pa so morala prenehati s svojimi predstavami, ker je zbolela večina igralcev. Epidemija je doslej prizanesla le južnim delom države.

Romunski tisk odgovarja Hullu

Bukarešta, 15. dec. DNB. Bukareški tisk z ogorčenjem odklanja zahtevo ameriškega zunanjega ministra, naj romunski narod položi orožje in izstopi iz zavezništva z osnimi državami. »Porunca Vremić« piše, da je bil Hull verjetno zaradi neuspeha njegovih židov, ki vodijo propagando, prisiljen osebno poseči v defetistično kampanjo. Zavezništvo z Nemčijo, tako poudarja »Porunca Vremić«, je za Romunijo blagoslov in ji daje moč, da se zoperstavlja sovjetskim napadalcem. Ko-

risti Nemčije in Romunije se krijejo in bodo v očigled grozeči nevarnosti z vzhoda vedno istovestne. Ruskemu imperizmu se ne more Romunija zoperstaviti z anglosaksonskim puhlim besedenjem, temveč zgolj z močjo trajnega in iskrenega zavezništva. Opustiti resnično tovarništvo z Nemčijo in položiti orožje pomeni za Romunijo samomor.

»Actiunea« poudarja, da je primer Italije dovolj zgovoren, kaj pomeni, uboganje takšnih šepetavanj in groženj.

»Zora« proti Hullovim grožnjam

Sofija, 16. dec. DNB. »Zora« se sprašuje, kaj je prav za prav hotel ameriški zunanji minister Hull s svojimi izjavami o Bolgariji. Kot so ameriške države solidarne z USA, tako so evropske države solidarne z Nemčijo. List poudarja, da se v prvi svetovni vojni nihče ni brigal za usodo Bolgarije, razen Nemčije, ki je rabila bolgarske poljedelske proizvode in je zato dobavljala Bolgariji izdelke svoje industrije. Nepravilnost pa, ki je bila Bolgariji storjena s pogodbo v Neuillyju, je priznal svoječasno celo list angleškega zun. ministra Edena »Yorkshire Post« Bolgariji so dejansko delali krivico, ker

so ji odvzeli popolnoma bolgarska področja, kot Tracijo in zahodne pokrajine, katerih bolgarski značaj je bil priznan s skupino mednarodnih pogodb. Nadalje je bila Bolgarija vsled odškodninskih in reparacijskih plačil preobtežena, njena armada je bila razpuščena in razorožena. Zato so Bolgariji, ki je bila brez oborožene sile, dogodki presenetili in zopet je bila Nemčija ona, ki je dala Bolgariji orožje, da bi tudi v drugi svetovni vojni lahko ob strani Nemčije branila svojo svobodo, svojo neodvisnost in svojo ozemeljsko nedotakljivost.

Poljaki v skrbeh

Stockholm, 16. dec. DNB. Reuter javlja, da je bila seja poljske emigrantske vlade v Londonu, ki naj bi se bila bavila s češko-sovjetsko pogodbo in s pozivom Poljski, naj k temu sporazumu pristopi, odložena na soboto, ker je v dja emigrantskega odbora Mikolajczyk »zbolel na influenco«. Poljski emigrantje so v zelo težkem položaju. V loir lonskih poljskih krogih smatrajo namreč »Timesove« pripombe o »skupnih mejah« Sovjetske zveze in Českoslovaške kot potrditev starih sovjetskih zahtev po vzhodni Poljski ter se boje, da vsebujejo Edenove izjave v Spodnji zbornici, da so namreč »o Beneševem paktu razpravljali že v Moskvi z Molotovim in Hullom ter da britanska vlada priznava to pogodbo« tudi angleško priznanje moskovskih ozemeljskih zahtev. Poljski begunci krogi pa pravijo, da se na te podlagi ne more pogajati »nobena poljska vlada«. Po vladni seji, ki je bila sedaj preložena, naj bi Mikolajczyk in zunanji minister poljske

vlade obiskala Edena. Predvsem si namreč prizadevajo, da bi si zagotovili britansko podporo pri teh kočljivih sporih. Toda tudi obisk pri Edenu je bil sedaj odložen. Pač pa je večerj ponovno vabil Poljake k pristopu k češko-ruskemu paktu Benešev zunanji minister Ripka, ki je dejal, da bi pogodba poljskemu narodu in vsem ostalim narodom srednje Evrope omogočila enako sodelovanje s Sovjetsko zvezo, kakršno je n. pr. v odnosih med njo in Českoslovaško. Bivši podtajnik v ameriškem zunanjem ministrstvu Sumner Wells je v nekem članku jutranjika »Nation«, ki izhaja v Buenos Airesu, napisal, da vzbujata konferenci v Kairu in v Teheranu pomisleke, ker ni bilo prav nič omenjeno, na kak način bo ostalim združenim narodom omogočeno, da sodelujejo pri političnih odločitvah, ki bodo morale biti sprejete ob koncu vojne. Enako ni bilo nikakega govora o kakršnem koli mehanizmu, ki naj bi prinesel v prakso vsa zagotovila in obljube konference.

Influenca v Angliji

Ženeva, 16. dec. DNB. Vsled izostanka padlo pridobivanje premoga v grofiji Durham v zadnjih tednih za 30.000 ton tedensko. Londonsko ministrstvo za narodno zdravstvo objavlja, da dnevno narašča umrljivost, ter da še vedno ni uspelo zajeziti epidemije

Bolgarsko-romunska trgovina

Sofija, 16. dec. DNB. Danes bosta bolgarski trgovinski minister Vazov in romunski poslanec Cristu podpisala bolgarsko-romunsko trgovinsko pogodbo. Ob tej priliki je izjavil minister Vazov zaopinioniku lista »Zora«, da bo z novo pogodbo razširjena blagovna izmenjava med obema državama. Bolgarija bo uvažala iz Romunije predvsem petroleje in njegove derivate. Poleg dogovora o blagovni izmenjavi in o plačilih je bil sklenjen tudi finančni sporazum, s katerim so bila zadovoljivo rešena nekatera vprašanja, ki so v zvezi s pogodbo, sklenjeni v Craiovi.

Zakaj ni možen mir?

Bukarešta, 16. dec. DNB. »Curentul« komentira izvajanja turškega lista »Cumhuriyet«, ki piše proti ideji angleške in ruske nadvlade v Evropi, ter pravi, da tako dolgo ne more biti govora o miru, dokler streme Angloamerikanci po vojaški diktaturi in dokler zahtevajo Sovjeti za obnovo 20 milijonov sužnjev.

trajnem miru, dokler streme Angloamerikanci po vojaški diktaturi in dokler zahtevajo Sovjeti za obnovo 20 milijonov sužnjev.

Romunski listi poudarjajo v tej zvezi, da je dejstvo, da se v zadnjem času javljajo zopet stotine prostovoljcev na vzhodno bojišče, pač najboljši odgovor na zavezniško zahtevo romunske kapitulacije.

Perzijska vlada odstopila

Stockholm, 16. dec. DNB. Iz Teherana poročajo, da je odstopila perzijska vlada. Verjetno je to le predigra za vladno spremembo, ki jo namerava izvesti ministrski predsednik Ali Suheily še pred sestankom novega parlamenta, ki bo kmalu izvoljen. Pričakujejo, da bo šah poveril Suheilyju sestavo nove vlade.

Odpor proti Rooseveltu

Ženeva, 16. dec. DNB. Senator Wallgreen, član odbora za vojaške zadeve je objavil, da je sestavil zakonski osnutek, ki naj prepreči nadaljnje napredovanje častnikov v generalski čin. Roosevelt namreč ustvarja visoka častnika mesta in povišuje nanje častnike v takem obsegu, da je sedaj po senatorjevem mnenju, skrajni čas, da odbor za vojaške zadeve vse to zavrne.

Dr. Göbbels gospodarskim voditeljem

Berlin, 16. dec. DNB. Državni propagandni minister dr. Goebbels je v sredo pred voditelji berlinskih gospodarskih prikazal one sile, ki bodo odločilno vplivale na razvoj v prihodnjem vojnem letu ter je na tej podlagi opozoril na sigurne izglede za evropsko zmago.

Letalski boji v južni Italiji

Berlin, 16. dec. DNB. Na južnoitalijanskem bojišču so pri Mignano nemška bojna letala 14. decembra napadla več zbirališč sovražnih oklepnikov. Bombe so zadale skrite oklepnike, spremljevalne vozove in vozove z gorivom ter so povzročile silovite eksplozije in obširne požare. Messerschmittovi lovci, ki so šteli napade nemških bojnih letal, so sestrelili 2 sovražna letala in eno topniško letalo. Protiletalsko topništvo je enako uničilo dve sovražni lovski letali. V jugovzhodnem Sredozemlju je nemška protiletalska obramba ob morskimi obali zbila dva štirimotorna ameriška bombnika.

Nov načelnik ameriškega mornariškega zbora

Washington, 16. dec. DNB. Predsednik Roosevelt je imenoval za načelnika ameriškega mornariškega zbora generalnega poročnika Aleksandra A. Vandegrifta, ki je vodil invazijske nastope ameriških mornariških vojakov na Gvadalkanaru. Vandegrift je postal naslednik generalnega poročnika Thomasa Holcomba, ki je odstopil. Istočasno je Roosevelt objavil senatu, da je polkovnik Morris A. Edson napredoval za brigadnega generala v mornariškem zboru.

»Tasviri Efkar« o Menemendzogludem govoru

Carigrad, 15. dec. DNB. »Tasviri Efkar« pripominja k ugotovitvi zunanje ministra Menemendzoga, da bo ostala turska zunanja politika nespremenjena. Iz teh izjav izhaja, da bo Turčija prišla za orožje zgolj v primeru napada. V 600-letni zgodovini Turčije se ni nikoli pripetilo, da bi Turčija napadla kakega prijatelja od zadaj. Badoglijev izdajstvo Nemčije ni prineslo sreče Italiji, kar so dokazali najnovejši dogodki.

Tobačni semenj v Izmiru

Istanbul, 16. dec. DNB. Letošnji tobačni semenj v Izmiru se bo pričel dne 20. januarja 1944. Nemški in ameriški kupci tobaka se že pripravljajo na ta dogodek. Kaže, da bodo zaradi prekomanske povpraševanja cene precej narasle.

372 žrtev napada na Hanoi

Hanoi, 15. dec. DNB. Doslej ugotovljeno število žrtev ameriškega bombardiranja preteklo nedeljo znaša 372 mrtvih, 316 težko ranjenih in 225 lahko ranjenih. V torek zvečer je bil pogreb padlih žrtev, kateremu so prisostvovali zastopniki francoskih oblasti in japonskega poslanstva.

Primorci, prijavite se v Slovenske narodne straže!

Oklic poveljstva Slovenskih narodnih straž na Primorskem

PRIMORCI!

Tudi našo lepo Primorsko in Goriško si je mednarodni zločinski komunizem izbral za svojo krvavo žrtev. Tudi pri nas poskuša pod sleparsko krinko osvobodilnega boja izvajati najhujši teror nad poštenimi Slovenci. Našo lepo deželo hoče prekriti z ruševinami in jo preplaviti s krvjo, spremeniti jo hoče v pokopališče!

LJUDJE PRIMORSKI!

Zdaj nam gre za biti ali ne biti! Strnimo se, vstanimo in družno kot en mož pobijmo tega uničevalca in najbolj zagrizenega sovražnika naših narodnih svetinj!

Komunistična OF nam hoče vzeti naše slovenske šole, ki so se nam zdaj po tolikih letih slednjič vendarle odprle! Pobija nam naše župane, ki so se postavili na čelo naših bratov in sestra na Primorskem!

Slovenci! Primorci!

Zadosti je gorja, zadosti prelite krvi in ruševin! Nič več nočemo grobov! Mi hočemo živeti!

Iz nas samih je v tej najusodnejši uri primorske zgodovine izšla pobuda za ustanavljanje

SLOVENSKIH NARODNIH STRAŽ!

Oblasti so temu našemu pokretu naklonjene in so ga pripravljene podpreti.

Zato kličemo vse Primorce, moše in fante, da vstopajo v Slovenske narodne straže!

Kličemo vse, prav vse, ki še čutijo in mislijo slovensko, ki so siti varljivih in umazanih gesel komunistične OF!

PRIMORCI!

Prijavljajte se v Slovenske narodne straže, ki vam bodo ohranile vaše imetje in življenje. Prijavljajte se od 16. decembra naprej!

Vsi, ki bodo zastopili v Slovenske narodne straže, bodo pravi slovenski vojniki. Zagotovljena jim je plača, obleka in vsa oskrba njim in njihovim družinam.

Reka, Trst, Gorica in Postojna so zdaj zbirališča Slovenskih narodnih straž!

PRIMORCI!

Pokažimo, da smo Slovenci! Ne preslišimo tega krika naše na smrt izmučene zemlje, ki nas poziva na oborožen odpor proti našemu največjemu sovražniku — komunizmu v OF, ki se je v peklenski zaroti zvezal z izdajalsko savojsko divizijo »Garibaldi«, da bi naš narod uničil in poteptal!

Slovenci! Primorci!

Domovina sama hoče, da primete za puške! Vsi v Slovenske narodne straže!

SMRT KOMUNIZMU! SMRT OF! ŽIVLJENJE PRIMORSKI IN GORIŠKI!

Poveljstvo SLOVENSKIH NARODNIH STRAŽ

Spored žalnih svečanosti za padlimi kočevskimi junaki

LJUBLJANCANI!

V soboto, 18. decembra, ko bodo na Kongresnem trgu izpostavljene krste s trupli naših kočevskih junakov, izobesite črne zastave od sedme ure zjutraj do mraka.

Trupla 28. kočevskih junakov, ki so padli kot žrtve podlega komunističnega napada v Kočevju, so zdaj pripeljana v Ljubljano in bodo v soboto, 18. decembra, od 7 zjutraj do 14.30 na najslavnejši način izpostavljena na Kongresnem trgu, pred spomenikom sv. Trojice.

Vse dopoldne bo polaganje vencov in cvetja s strani slovenskih društev, zastopstev uradov, šol in občinstva.

Ob 14.30 se začne pogrebne svečanosti na Kongresnem trgu.

1. Duhovščina opravi pogrebne molitve.

2. Govor zastopnika nemške vojske.

3. Govor zastopnika slovenskih domobrancev.

Za občinstvo, ki se bo udeležilo sprejema in pogrebni svečanosti, je določen prostor na Kongresnem trgu v parku »Zvezdas«.

Akademiki in akademičarke se postavijo na pločniku pred nunske cerkvice. Prav tam bo zbirališče tudi za verska društva.

Za spomenikom sv. Trojice ima svoje zbirališče predstavništvo uradništva. Vsak urad naj pošlje k pogrebni svečanosti vsaj po dva svoja zastopnika.

Šoleka mladina in dijaštvo bosta tvorila špalir po glavnih ulicah, kjer se bo pomikal žalni sprevod.

Sprevod bo šel po naslednjih ulicah: Iz Kongresnega trga mimo nunske cerkve po Selenburgovi ulici, Prešernovi ulici, čez trimošnje, Stritarjevi ulici, na Grad.

Vse nevojaške osebe, ki se hočejo pogreba udeležiti, imajo svoj določen prostor za oficirskim zborom.

Od Ljubljane do Trsta pa nazaj

Ljubljana, 16. decembra.

Ce se hočeš peljati v Trst ali kamor koli, moraš biti v vlaku vsaj eno uro pred odhodom. Namreč zato, da lahko sediš. Pot od Ljubljane do Trsta je dolga in marsikdo mora stati. Da pa bi kdo odstopil svoj sedež ženski, pa še misliti ni. Tako sem stala tudi jaz, saj znanec so mi tako svetlovali; in res, ko sem prišla v voz, je bil še skoraj prazen. Še pol ure je manjkalo do odhoda, pa je bilo že natrpano ljudi in prtljage. Razburjenja zaradi rezerviranih prostorov seveda ni manjkalo. Če vidiš prazen prostor in pomisliš, da boš moral kljub temu celo pot stati, si ga zaželiš in te jezi, zakaj se tišči, kateremu je znanec prihranil prostor, ne pobriga, da bi tam že sedel.

Vlak je odpeljal. Gledaš ljudi, poslušaj njihove pomenke, zraven pa si želiš, da bi bil čimprej na cilju. Toda pot je dolga, na vsaki postaji vstopajo novi potniki, s težavo se vtrpajo v prenapolnjen voz. V Postojni, kjer vlak precej dolgo stoji, se marsikdo potrudil do restavracije, drugi pa iz vlečejo iz svojih torb in torbic malico, pripravljeno za pot. Eden obira piščo, drugi si reže klobaso — marsikdo pa žveči suh kruh. Kakor kdo more. Ko vlak odpelje, je že vsakdo popravljen prazen papir, ki je ostal. Kdor ljubi red, ga zloži in spravi nazaj v torbico; marsikdo pa ga vrže pod klopi ali kar sopotniku pod nož.

Ko smo se peljali proti št. Petru, se je že mračilo. Dolgo že nisem videla jasnega neba, tam pa so se prikazale prve zvezde. Gledala sem nebo in neverjetno se mi je zdelo. Kako tudi ne, ko je pri nas vedno megla, nebo živo, da bi skoraj pozabili, kakšna je luna. Tam pa je sijala, da so se hiše belile v njenem siju. Ko smo bili že blizu Trsta, smo jasno razločili Miramar, ki so je

Slovesen pogreb kočevskih junakov

Slovenski domobranci nam dajejo v teh urah nove in vzvišene dokaze svoje neomajne, neizprosne, trdne in zagrizene volje, da zmagajo mednarodni zločinski komunizem, ki je napovedal vsemu slovenskemu narodu in naši slovenski grudi boj na življenje in smrt. Velikostna zmagava naših neustrašenih in v trdih bojih skovanih domobrancev, ki so jo v teh dneh odnesli v Kočevju ob sodelovanju in podpori zmagovite nemške vojske, vliva vsem, ki še čutijo s trpljenjem in bolečinami našega naroda veselo upanje, da bodo komunistične banditske tolpe pogazene v prah in za vselej pregnane iz slovenske domovine. V tem trenutku se vsi poštjeni Slovenci klanjajo 28 žrtvam, ki so v Kočevju podarile svoja mlada cvetoča življenja za lepšo in srečnejšo bodočnost našega naroda, za zgradbo nove in komunističnega terorja proste Slovenije.

Ljubljana, ki je prav v teh dneh, ko je navdušeno vzklila in s cvetjem obsipala naše domobranske junake, pokazala, da je kot srce pokrajine odločno in neizprosno proti mednarodnemu komunizmu in njegovi slovenski izdaji Osvobodilni fronti, naj pokaže tudi v soboto, 18. decembra, da zna ceniti, spoštovati in ljubiti žrtve svojih domobranskih sinov.

V soboto, 18. decembra, bodo vseh 28 trupel naših kočevskih junakov zjutraj ob 7 izpostavili na Kongresnem trgu v počastitev. Popoldne ob 14.30 bo slovesen pogreb po ljubljanskih ulicah na novo »Pokopališče junakov« na Gradu.

Pozivamo vse Ljubljančane, posebej še našo mladino, da pohiti v soboto dopoldne pred mrtvaški oder in počasti spomin teh fantov, ki so padli kot izklesani, zavedni Slovenci. Njihove krste zasujite s cvetjem in v venci in tako dokazite, da Ljubljana ceni in spoštuje veliki dar naših z nemalno slavo ovenčanih junakov, da Ljubljana je in ostane slovenska in protikomunistična.

S svojo udeležbo na pogrebu pa naj Ljubljana manifestira svojo odločno in trdno voljo, da bo vodila boj proti komunizmu in vsem njegovim izrodom do popolnega uničenja tega največjega in najbolj zagrizenega sovražnika našega naroda.

Vedno večje številke o komunističnem porazu

Odkrivajo se cela pokopališča, kjer so komunisti pokopavali svoje mrliče

Ljubljana, 16. decembra.

Izgube komunistov pri njihovem porazu v Kočevju so po najnovejših poročilih mnogo višje, kakor pa smo zapisali pred dnevi. Vsega števila padlih komunistov seveda ne bo možno ugotoviti, ker so tolovaji svoje mrliče sproti odvažali in jih v vsej naglici pokopavali, da bi prikriili izgube. Po računanju domobrancev, ki so se udeležili bojev, ter civilistov, ki so mogli opazovati prevažanje mrličev iz Kočevja, moremo trditi, da se bliža število padlih komunistov številki tisoč. To se pravi, da so komunisti doživeli uničenje, kakršnega ne pomnijo od svojega nastopa sem. Pomen tega teža silovitega poraza je seveda izredno velik. Predvsem je prizadejal komunističnim tolpom tako ogromno žrtv, da se bo zaradi njih udarna sila komunizma na Slovenskem zelo zmanjšala. Dalje pa pomeni za katastrofo dokazilo, da preveča domobranske vrste visoka borbena stopnja in sposobnost, da že z malimi silami kljubujejo še tako številnim komunističnim krdelom. Končno pa pomeni komunistični poraz v Kočevju najhujši opomin in udarec po glavi komunističnemu zaledju, ki je tako zaverovano v namišljeno udarnost in borbena sposobnost komunističnih tolpe.

Cele gruče komunistov pokošene

Komunistične izgube je treba deliti v dve kratki časovni obdobji. Prvo obdobje obsega čas obrambe, ki jo je izvajala posadka. Izredno dobra obrambna taktika je povzročila komunistom visoke izgube. Cele skupine komunistov, ki so naskakovale obrambne postojanke, so padle in obležale. Komunistično poveljstvo ni štedilo s človeškimi življenji in je brezobzirno ukazovalo vedno nove in nove naskoke. Komunisti so padli v skupinah po 50, 30, 20 ljudi. Branilci so na skakovec pričakovali iz neposredne bližine in sipali nanje ogenj z najnovejšega tipa strojnice.

Komunistične izgube je povečala taktika napadalcev, ki so morali vse svoje padle sproti pobirati. Tako so se znova in znova izpostavljali ognju branilcev in padali.

Veliko zmedo in veliko izgub je povzročilo med komunisti tudi nemško letalo, ki je sipalo strojnični ogenj na komuniste.

Divizijski poveljnik Bračič ubit

Sredi boja je padel in takoj obležal mrtve med drugimi tudi komunistični divizijski poveljnik Mirko Bračič. Pokopali so ga med velikimi slovesnostmi kar sredi boja. Se jim je zelo mudilo. Poleg tega bandita je padlo tudi še precej drugih poveljnikov, med njimi zloglasni »Perco«, poveljnik brigade, po rodu Črnogorec, ki je slovel po svoji krutosti in brezobzirnosti.

Spodletele spletke

Sredi najhujših bojev so komunisti začeli z razgovori o predaji. Branilci so razgovore sprejeli z edinim namenom, da si pridobijo časa, kajti nemška pomoč je morala zdaj zdaj priti. Komunisti so kot pogoj premirja postavili nesramno zahtevno, da se morajo branilci predati brezpogojno, s pristavkom, da je življenje nemških vojakov zamejeno, za življenje slovenskih domobrancev pa ne morejo jamčiti. Ta predlog je nemške vojske silno razburil in razgovori so se zaradi tega takoj prekinili. A zavlačevanja tudi več ni bilo treba. V mesto so se začeli kmalu valiti oklepni oddelki nemške vojske, ki so, »kot bi mignili«, razbili in pokosili komunistični napadalce.

70 voz mrličev

Ze med samimi boji so civilisti v Kočevju mogli opaziti prevažanje mrtvih komunistov. V noči, ki je sledila najhujšim bojem, so odpeljali iz Kočevja 70 voz mrličev. Te so potem pokopavali v bližini Kočevja. Sedaj odkrivajo te grobove in štejejo komunistične izgube. Do sedaj so našli dvojce pokopališč, ki nista daleč od Kočevja. Na enem je pokopanih 200 padlih komunistov, na drugem pa okrog 100. Za ostale komunistične mrliče se do sedaj še ni ugotovil kraj, kjer so pokopani.

Ponovne izgube

Drugo obdobje, ki je značilno za komunistične izgube, je prihod nemške oklepne vojske v Kočevje. Sedaj so bili komunisti potisnjeni med dva ognja in od dveh strani se je sipalo razdejanje v njihove vrste. Z naglim begom so se sicer komunistične tolpe skušale rešiti, toda to se jim je le deloma posrečilo. Ponovno je prišlo do masovnih izgub. Šele razbitim preostankom komunističnih tolpe se je deloma posrečilo, da so se izvili iz klešč ter se zatekli v gozdove, kjer pa jih je ponovno presenetila nemška vojska.

Iz Dobrove

Dobrova bo kmalu očiščena komunističnih nasilnikov. Naši vrlji domobranci so pridno na delu. Te dni je aretirala patrulja tukajšnje jedinice nevarnega komunističnega zločinca Škrablja iz Brda, ki je še predlanskim kot komunistični komisar skupno z zloglasnim Velkavrhom organiziral prvo komunistično mobilizacijo v okolici. Novomobilizirana »armada« je tedaj že po par dneh klavno razpadla — ljudje so se k sreči spametovali in se vrnili domov. Preteklo pomlad je ponovno sledila prisilna mobilizacija, ta pa je na žalost zahtevala žrtve — trije najboljši fantje iz Podsmreke so padli, pač samo zato, ker niso hoteli sprejeti njihovega pogubnega nauka. Drugi so se srečno rešili in vstopili v domobranske vrste, da branijo narod in svoje domove. Aretirani Škrablje se je udeleževal zadnje čase kot terencec, imel je seveda pri tem poslu tudi svoje sodelavce, ki bodo prav tako kot on — prej ali slej zapadli roki pravice.

Premoženje Božidarja Jakaca in njegovih rodbinskih članov

Zaplenjeno je premoženje komunista Božidarja Jakaca ter njegovih rodbinskih članov po običajnem postopku o zaplembi premoženja upornikov.

Literarni večer preložen

Zaradi pogreba padlih domobrancev bo literarni večer najmlajših preložen na prihodnji teden. Prirejen bo v terek popoldne ob petih.

Vstopnice so v predprodaji v Akademski založbi, Hotel »Slova«.

malo v glavo, je zabrudil slovensko pesem. Sosed mu je pomagal in tako je kmalu pela cela gostilna. Gospodarjev sin je prinesel še harmoniko, pa smo prepevali naše narodne pesmi. — Brez predstavljanja smo se kmalu spoznali. Toda kazalec na uri je hitel, spoznavili smo se morali in oditi vsak v svoj brlog.

Ce begaš po Trstu, hitro mine dan, noge te pa bole, da jih še komaj vlačiš za seboj. Kajpada, naša bela Ljubljana stoji na ravnam, tam pa moraš v breg in navzdol. Prometnih sredstev je res dovolj, toda, če se voziš, vidiš malo in slišiš samo »čakuliranje« v tramvajskih vozih. Jaz pa sem si hotela ogledati Trst takšen kot je, peš. Če nisem našla ulice, katero sem iskala, sem pa vprašala. Zgodilo se je tudi, da sem se zgubila, toda oprostite, bil je že mrak in zato se mi ne smeje, saj se tudi vam lahko kaj takega pripeti.

Svoji želji, da bi si ogledala Trst, sem zadovoljila, morje sem spet videla in skoraj sem bila vesela, ko sem zjutraj hitela na kolodvor. Tam pa je bilo pred vlakom, ki pelje v Ljubljano, kakor bi bili doma. Seveda so se v pretežni večini vozili Ljubljančani. Vlak je bil zopet natrpan z ljudmi in prtljago, seveda po poti nazaj je bolj kot tja dol. Do Postojne je sijalo sonce, potem pa, kot bi megla hotela zarisati staro mejo, ni bilo več jasnega neba. Ko sem zagledala prve ljubljanske hiše, sem bila vesela, da bom zopet doma. Pot utrudil in že nočeh biti lačen, moraš potegniti marsikatero liro iz žepa. Da bi pa lačen hodil po svetu, je pa dolje, če ostaneš doma.

Kako kapital zasleduje rudna bogastva s politično in denarno močjo, boste lahko brali v prihodnji Svetovi številki, ki bo izšla 1. decembra.

Izplačilo božičnice trgovinskemu osebju

S strani trgovskega nameščenstva smo bili opozorjeni, da je že znano število trgovskih obratov izplačalo božičnico, kot to obvezno predvidevata člena 3. in 4. kolektivne pogodbe za delojemalce zaposlene v trgovinskih obratih, veljavne od 1. 12. 1942 dalje.

Naprosamo naše članstvo, kakor tudi ostalo prijetno nameščenstvo, da blagovolijo opozoriti Oddelek trgovinskih delojemalcev PDZ na vse primere, kjer so lastništva trgovinskih obratov zaradi prezaposlenosti prezrla ta obvezo predpis o plačilu božičnice vsemu osebju v smislu že zgoraj citirane kolektivne pogodbe.

Ker tudi naši člani verjetno ne razpolagajo s kolektivno pogodbo, citiramo čl. 3. in 4. kolektivne pogodbe:

Čl. 3. Dne 15. decembra se izplača trgovskemu osebju božičnica v iznosu pormesečne plače. V slučaju, da se je delovno razmerje pričelo med tekočim letom, se bo delojemalcem, ki se jih tiče pričetna pogodba, toda le tedaj, če dovršena delovna doba presega šest mesecev, izplačalo toliko dvajstajin, kolikor je odsluženih mesecev.

Čl. 4. Osebju, za katero ne veljajo določbe § 324 obrtnega zakona se izplača dne 15. decembra šestdnevna božičnica.

V primeru, da se je začel delovni odnos v teku leta, ima delavec pravo

vico na božičnico v znesku enodnevne plače za vsaka dva dela meseca službe.

Čl. 5. Osebje, ki prejema že doslej višje prejemke, obdrži svoje prejemke neokrnjene.

Nameščenici in osebje, katero opravlja trgovske posle, mora prejeti dne 15. decembra t. l. vsaj 15 dnevno plačo, osebje za katero pa ne velja § 324 obrtnega zakona (t. j. služitelji, telefonisti, sluge, šoferji in slični v trgovinskih obratih) pa vsaj šestdnevno plačo kot božičnico.

To najnižjo predpisano božičnico prejmejo uslužbenci v tistih obratih, če lanko ali predlansko leto božičnica ni bila izplačana v višji izmeri. V primeru, da je podjetje izplačalo leta 1941 ali 1942 delno višjo božičnico, ali celomesečno plačo, ali plačati in pol, mora tudi v tekočem letu izplačati svojemu pomožnemu trgovskemu osebju te višje nagrade, kot božičnico.

Pozivamo še enkrat, da članstvo kakor tudi ostalo pomožno osebje, zaposleno v trg. obratih v lastnem interesu vrši samo kontrolo v trgovinskih obratih ter nam primere kršitve kolektivne pogodbe v svrhu posredovanja javi, kakor tudi, da se za vse eventualne informacije obrača na Oddelek trgovinskih delojemalcev PDZ, Miklošičeva cesta 22, I. nadst., soba 10.

Vsakdanja ljubljanska kronika

Narodno zdravje v Ljubljanski pokrajini

Važno poglavje v osnutkih proračuna mestne občine Ljubljane za leto 1944 ima tudi narodno zdravje, poglavje, ki je osredotočeno na zdravstveno politiko mestne občine. V osnutku je sedaj vnesena za vse potrebne narodnega zdravja postavka 1.187.996 lir, ko je bilo za te namene v letošnjem proračunu odobreno 984.006 lir, torej za 203.990 lir višja postavka. Da se je ta proračun moral zvišati, je jasno, ker je bil povzrašen prispevek mestne občine za splošno bolnišnico v Ljubljani od 373.000 na 690.000 lir. Povzrašen so bili dalje tudi stroški za razne desinfekcije od 41.000 na 115.000 lir.

Zanimive posestne spremembe

Za sedanje gospodarske prilike v mestu in okolici je značilen pojav, da nekateri nepremičninski hitro menjavajo svojega lastnika. Nekateri hiše v mestu so v dobrem letu menjale po dvakrat, trikrat in celo večkrat lastnika. To menjavanje kaže, da se cene nekaterim nepremičninam silno dvigajo. V dobrem letu so se dvignile za 100 do 200 in še več odstotkov. Nekateri posestne spremembe iz prve polovice decembra:

Rebolj Bogdan, trgovec in posestnik v Ljubljani, Poljanska cesta št. 8 je po svoji pooblaščenki g. Anici Roškarjevi prodal Mihaelu Anžurju, posestniku v Ljubljani, Predovičeva ulica št. 14 in njegovi ženi Marjiti Anžurjevi, posestnici in trgovki nepremičnino vlož št. 36 kat. občina Poljanska predmestje (hiša št. 8 na Poljanski cesti, gospodarsko poslopje in sadni vrt) za 800.000 lir. Prvotni lastnik te nepremičnine je bil instalater Teodor Korn, ki je hišo prodal »Emoni«, zavodu za kmetijstvo in nepremičnine v Ljubljani za 340.000 lir. Slednja je nato nepremičnino prodala Bogdanu Rebolju za 650.000 lir in ta omenjenima kupcema, kakor gori navedeno. — Novak Jakob ml., posestnik in trgovec s senom, Udmat, Slapničarjeva ulica je prodal Alojziju Anžurju, posestniku in mesarju v Mostah, Pot na Fužine št. 4 zemljiško parcelo št. 750 travnik kat. občina Trnovo predmestje v izmeri 7925 m² za 50.000 lir. — Rehar Marija roj. Schrey, posestnica v Ljubljani, sedaj hotel »Slon«, je prodala Franu Martinu, posestniku v Ljubljani, Trnovski pristan št. 20 stavbni parceli št. 266/1 in 265 kat. občine Brinje v skupni izmeri 785 m² za 86.000 lir. — Brečelj Alojzij, posestnik v Spodnji Šiški št. 25 je prodal Katariini Primožičevi, posestnici v Ljubljani, Vodnikova cesta št. 28 parcelo št. 27/4 kat. obč. Spodnja Šiška za 21.600 lir.

K jaslicam spada tudi »KNIJKA O JASLICAH« 100 str. 34 slik. — Cena 8 lir Dobi se v knjigarnah, naroča pri založbi »Nova stvar«. Rimski trg 8

Naš Viktor Cenčič

Tega-le podlistka Viktor Cenčič ne bo več »lomile« v »Slovenca«, kakor jih je toliko let. In tudi to vem, da bi bil nejevoljen, ko bi mu ga dal v roke: »Že spet tako dolg, nimam prostora.« Ali bo »Slovenec« res samo martvaški list? Črtaj ga, prosim! Tako bi zagodrnjal, kakor je nad vsakim, ki mu je prinesel kakšno daljšo stvar: potopil bi, da nima prostora. potem bi vzel donosnik v roke, si nataknil očala, s svinčnikom prečrtal nekaj vrstic, napisal naslov na poseben listič, zagrabil kup listkov, ki se mu je nabral, prijel za palico in počasi odšel v stavnic. Toda že ob vratih iz glavne posvetovalnice bi zadel ob svojega stanovskega tovariša ali pa novega prišleca in bi se naslonil na podboj, da si odpočije bolno nogo. Malo bi pokramljal, držeč šop listov v roki, in še malo med tem bi prišel meter in mu vzel gradivo iz rok ter ponese pod uro v stavnic, pogovor bi nanesel na kakšno osebo na deželi, recimo na kakšnega župnika, ki jih je Cenčič poznal vse, pa bi se domislil: »Čakaj, bom pogledal, kdaj je rojen?« In vrnil se je v svojo sobico ter vzel v roke — škofjski šematizem, svojo najboljšo brano »bukvice«, in ugotovil podatke o dotični osebi. In tako bi napravil to in takšno pot vsako uro, kakor se mu je sproti nobeno gradivo — največ iz vseh strani naše dežele. Vmes pa bi prevajal dnevna sporočila iz na-

ših sosednjih pokrajin, telefoniral na vse strani po podatke ter podil reporterje po sporočila o vremenju, povodnjah, sodnijskih zadevah, zemljiških spremembah, policijski kroniki, firnih slovesnostih ter krajevnih prireditvah, predavanjih in shodih ter slavnostnih sprejemih pri oblastnikih. Za vse to je skrbel pokojni Cenčič, ki je ves živel z listom in za list in je bil v svoji lepi sobici od jutra do večera.

Prvi je bil že v uredniških prostorih, zadnji je šel iz njih, tedaj ko so bile že vse strani zlojmenje. Za kosilo je odšel domov, toda že ob dveh ali še prej je bil že v svoji sobi: tedaj se je zleknil na divan in bral časopise ter tako čakal na čas, ko bo gradivo za njegove strani postavljeno in se bo začelo pravo njegovo delo, v katerem je bil naravnost mojster: lomljenje v strani. In tu je človek občudoval njegove živce: ali je čas pritiskal nanj ali ne, vedno je ohranil čudovito mirnost. Meterja so hoteli s svojim delom in živčno vznemirjenimi vlagati stavek v prostor ter predstavljati vrste in pomerjati članke, ura je bržela in občinstvo čakalo: Cenčič pa je mirno slonel pod uro na svoji desni roki na katero je opiral telo, da je razbremenil bolno nogo, ter mirno obvladoval napetost kot general, ki je premagal že nešteto takih bitk za čas! Tu so bili njegovi veliki uspehi, zlasti ob časih velikih prilog, božičnih, novoletnih ali velikonočnih, ko jih je mojstrsko obvladal in tehnično izpeljal v

Za današnji dan

Koledar

Petek, 17. grudnia: Kvatre; Lazar, obujeni; Vivina, devica.
Sobota, 18. grudnia: Kvatre; Pričakovanje Marijinega poroda.

Dramsko gledališče

Zaprto.

Operno gledališče

Zaprto.

Kino »Matica«

»Glas srca«. — Predstave ob 15 in 17.30.

Kino »Union«

»Ob meje«. — Predstave ob 15.30 in 17.30.

Kino »Sloga«

»Želim si ljubeznj«. — Predstave ob 15 in 17.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarnarje: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Klanjc, šček-Deu, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec ded., Cesta 29. okt. 31.

Radio Ljubljana

dnevni spored za 17. december:

8.30 Jutrarnji koncert — 9 Poročila v nemščini in slovenščini — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert za razvedrilo — 14 Poročila v nemščini — 14.15 Opoldanski koncert — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Opoldanski koncert — 17.45 Slovstveni kotiček — 19 Koncert klasičnega tria — 19.30 Poročila v slovenščini, napovedi sporeda za naslednji dan — 19.45 Mala medigra — 20 Poročila v nemščini — 20.10 Operetna glasba (plošče) — 21.20 Iz glasbene skrinje — 21.40 Prenos iz Beograda — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lahko noč.

Obvestila ljubljanskega »Preveda«

Izredna dodelitev živil za božič mladini do 18. leta in nosečim ženam

Za božične praznike bodo razdeljena na nakaznice, izdane od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani, še naslednja živila:

1. okrogom do 9. leta:
750 gr pšeničnega zdroba na odrezek št. 10 dodatne nakaznice GMA ali GMB;

2. mladini do 18. leta:
180 gr bonbonov na odrezek B dodatne nakaznice GMA, GMB ali GME;

3. nosečim ženam (po dovršenem petem mesecu nosečnosti):
750 gr pšeničnega zdroba proti izročitvi glave posebne dodatne nakaznice za kruh.

Upravičenci bodo prejeli te dodatke na sledeči način:

a) pšenični zdrob na dodatne otroške nakaznice GMA in GMB pri trgovcih: Šarabon A., Zaloška cesta od številke 393.501 do št. 394.200 in od št. 398.500 do št. 399.500;

Nabavljalna zadruga drž. žel., Masarykova cesta, od 394.201 do št. 394.900 in od 399.500 do 400.500;

Anko Alojzij, Gajeva 5, od 394.901 do 395.500 in od 400.501 do 401.400;

Nab. zadruga drž. uslužbenec, Vodnikov trg, 395.501 do 396.100 in od 401.401 do 402.500;

Nab. zadruga mestnih uslužbenec, Prečna ulica, 396.101 do 396.700 in od 402.501 do 403.200;

Kranjc Anton, Igriška, 396.701 do 397.500 in od 403.201 do 404.100;

Šober Viktor, Sv. Jakoba trg, 397.501 do 397.900 in od 404.101 do 405.100;

Kačar Franc, Sv. Petra cesta, 397.901 do 398.500 in od 405.101 do 406.000.

Noseče žene naj kupijo zdrob pri enem od teh trgovcev:

b) Bonbone na dodatne mladinske nakaznice GMA, GMB in GME pri trgovcih:

Šumi, Gradišče, od št. 393.501 do številke 405.500;

Jeras, Miklošičeva cesta, 405.501 do 408.500;

Podpora za begunce in po komunistih oškodovane

Gospod prezident divizijski general Leon Rupnik je odredil, da se iz Zimske pomoči zagotovi kredit po en milijon lir za begunce v Ljubljani, za oškodovane v Novem mestu, za oškodovance v Kočevju in za oškodovance v Logatcu.

Obenem je pozval pristojne okrajne glavarje, naj osnujejo v svojem kraju pomožne odbore za zimsko pomoč. Z zneskom razpolaga odbor za begunce in povratnike pri Pokrajinskem podpornem zavodu (centrala) v Ljubljani.

Božičnica najpotrebnejšim družinam v Ljubljani

Gospod prezident divizijski general Leon Rupnik je odredil, naj se da ubožnim družinam, ki jih podpira Pokrajinski podporni zavod, odbor za mesto Ljubljana, božičnica do zneska 125.000 lir iz fonda Zimske pomoči.

Za Zimsko pomoč

Iz pisarne odbora za Zimsko pomoč smo prejeli: Prvo med združenji, ki je darovalo za zimsko pomoč, je bilo Združenje industrijev in obrtnikov Ljubljanske pokrajine z zneskom 150 tisoč lir. — Prvo stalno omizje, ki je darovalo za Zimsko pomoč, je bilo omizje, ki se je zbralo ob praznovanju 70-letnice g. Tomaža Mencingerja in poslalo znesek 500 lir.

Za informacije glede Zimske pomoči kličite 47-71 (int. 44)! Prostori Zimske pomoči so v Pucinskevi ulici 9-L, levo. Denarne prispevke pošiljajte po čekovnih položnicah na »Pokrajinski podporni zavod« — Zimska pomoč — ček. rač. 16.580!

Knjižice Izšel je **Knjižice**
Duhovni koledarček 1944
spomin našim mučencem
Cena 1 lito

Dramsko gledališče

Petek, 17. decembra: Zaprto.

Sobota, 18. decembra, ob 16: »Normanski junaki. Rod Sobota.

Nedelja, 19. decembra, ob 10.30: Proslava 25-letnice smrti Ivana Cankarja. — Ob 16: »Nevesta s krono. Izven. Cene od 22 lir navzdol.

Ponedeljek, 20. decembra: Zaprto.

Proslava 25-letnice smrti Ivana Cankarja v Drami, 18. decembra, ob 16: 10.30 v Drami proslava 25. obletnice smrti Ivana Cankarja. Spored bo obsegal sledeče točke: spominski govor — bere prof. France Vodnik, čitanje odlomkov iz Cankarjevih del: Podoba iz sanj, Lepa Vida, Kurent, Grešnik Lenart, Moje življenje; brali bodo: Saričeva, Jan, Milan Skrbina in Debevec.

Drama bo proslavila 25-letnico smrti Ivana Cankarja z uprizoritvijo njegove drame »Lepa Vida« v popolnoma novi zasedbi in režiji. Premiera bo predvidoma v mesecu januarju.

Opozarjamo, da se bo prvič v letošnji sezoni ponovila v nedeljo ob 16 Strindbergova drama »Nevesta s krono«.

Operno gledališče

Petek, 17. decembra: Zaprto.

Sobota, 18. decembra, ob 16: »Melodije srca. Opereta. Kratka predstava. Izven. Cene od 32 lir navzdol.

Nedelja, 19. decembra, ob 16: »La Bohème. Izven. Cene od 32 lir navzdol.

Ponedeljek, 20. decembra: Zaprto.

Dnevne novice

PEVCI LJUBLJANE! Zberite se danes v petek ob trideset na dve na Zalah, da zapojemo v slovo svojemu dolgoletnemu članu uredniku Viktorju Cenčiču. — Predsednik.

Mesto cvetja na krsto pokojnega urednika gosp. Viktorja Cenčiča daruje Stolni Vincencijevi konferenci 100 lir družina Ivana Rakovca.

Sv. maša zadušnica za pok. gđ. Anico Drobnik, učiteljico v Begunjah pri Cerknici, bo darovana danes ob 7.30 v kapelici Slovenskega zavoda na Poljanski cesti.

Sv. maša zadušnica za pok. Stankom Oblakom od Sv. Gregorja, ki je padel od komunistov, bo v soboto, 18. t. m., ob 8 v kapeli Slovenskega zavoda, Poljanska c. 6. Vabljeni vsi prijatelji in sosedi.

Franciškanska prosveta M. O. v Ljubljani vabi svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo pogrebu pokojnega g. Viktorja Cenčiča, ki bo v petek ob 2 z Zal iz kapelice sv. Kristofa na pokopališču k Sv. Križu.

Zaradi pogreba padlih domobrancev v soboto nabirke knjig za domobranci ne bo. Pač pa bodo nabirali knjige tudi v nedeljo in sicer na običajnih mestih od desetih do dvanajstih.

Obiski kočevskih ranjencev na Studencu, Bolnišnica na Studencu je sprejela več ranjencev iz Kočevja. Sedaj sporoča uprava bolnišnice, da je dovoljen obisk ranjencev iz Kočevja samo v torek, petek in nedeljo in to vedno le od 3—5 popoldne. Samo hudo bolne je dovoljeno obiskovati tudi v ostalih dneh.

Posilna hranilnica v Ljubljani vabi vse svoje hranilne vlagatelje, ki so na kakršni koli način izgubili svojo hranilno knjižico, da izgubo hranilne knjižice osebno javijo najkasneje do konca t. m. pri blagajni zavoda zaradi uvedbe postopka za priznanje njihove terjatve pri bivši Posilni hranilnici v Beogradu.

Občni zbor Slomškove družbe, Slomškova družba sporoča članstvu, da bo imela svoj letni občni zbor dne 27. decembra t. l. v Marjanišču, Poljanska cesta 28. Pred občnim zborom, to je ob 9, se udeležimo sv. maše za vse žrtve komunizma, za njih sirote kakor tudi za vse ostalo slovensko mladino, ki ji vojne razmere preprečujejo obiskovati šolo. Ker z deželo ne moremo priključiti mnogo udeležbe, zato pa tem bolj apeliramo na vse članstvo, bivajoče v Ljubljani, da se udeležijo občnega zbora. Kdor je še z dušo in srcem katoliški učitelj, se bo videlo po udeležbi.

Dve javni produkciji Sola Glasbene Matice bodeta v torek in sredo, dne 21. in 22. t. m., obakrat v mali filharmonični dvorani, začetek ob 17. Sola Glasbene Matice ima v letošnjem letu izredno veliko število gojencev, trenutno jo obiskuje 780, katere poučuje 29 učnih moči. Na tokrovi produkciji bo nastopilo 30 gojencev klavirskega, violinskega oddelka in oddelka na čelo, v sredo pa 24 gojencev iz oddelka za solopetje, klavir in violino. Podrobnaj spored bo na razpolago od danes naprej v knjižarni Glasbene Matice. Spored velja obenem kot vstopnica.

Društvo slepih so darovali vajenci trdnice A. Martinčič, Ljubljana, 200 lir namesta venca na grob svojega blagopokojnega šefa, za kar so jim odobrili imenovanega društva iskreno zahvaljuje.

Duhovni koledarček 1944 se dobi v upravi »Knjižice« na Rakovniku in v Mladinski zalozbi na Starem trgu. Cena 1 lita.

31 lepih življenjskih slika mnogimi slikami naših mučencev vam prinaša »Duhovni koledarček 1944«. Cena 1 lita. Naročite se na Knjižice. Naročnina 12 lir.

Igre za Paviljon oder (z rožnati lutkami) nudi Mladinska zalozba, Stari trg 30.

Nalivna peresa, polja, dobre obrabene kupa po najvišji dnevni ceni trdnice EWE-REY Praterova 44.

Pecnilni prašek v odlični predloži kakovosti izdeluje Zikin laboratorij.

Za desinfekcijo ust in grla Formicet pastile. Dobite v vsaki lekarni!

Na II. deski ljudski soli na Grabnu bo otvoritvena šolska sv. maša v ponedeljek, 20. decembra, ob 9 v trnovski cerkvi. Reden pouk se bo začel naslednji dan.

Poizvedovanja

Zgubila sem možko kromano zapestno uro brez traku 10. t. m. pri zadnji predstavi v kinu Mateli. Ker je ura draga spomin, najditelja lepo prosim, da jo proti nagradi odda v podružnici »Slovenca«.

Najdena je bila denarnica s manjšo vsoto denarja v tramvaju in se dobi pri upravi »Slovenca«.

Moškerčev, ki sedi na stolu, nogi pa ima prekržani na — pulfu, tam, kjer nam leži ponavadi papir, pisal pa je na kolenih. In potem nam je razgrnil leta pri »Straži«, kjer sta časnikarja skupaj s Korošcem, ki mu je nekoč ponujal celo poslanstvo. Zlasti dragoceni pa bi bili danes njegovi podatki o letih med svetovno vojno ter o takratni borbi med našimi tabori, ki jih je Cenčič doživljal od blizu in sodeloval med njimi. Nekje je opisal že zadnje dneve 1. 1918, toda vse premalo je svojih spominov objavil v listu, pri katerem je sodeloval štirideset let — najprej kot zunanji dopisnik, potem kot urednik. Mlajši smo hodili k njemu prav zato, da nam je kaj povedal iz svojihkušenj in spominov in nas »potrožale« za bodočnost, ki jo je gledal v rožnati luči, a nas sedaj pustil same, da gremo vanjo...

Sedaj ne bo več drsal njegov pridržan korak po hodnikih uredništva »Slovenca« in strojne stavnice, ki je bil njegov svet. Ne bo se več vozil po dvigalu, kar je bil njegov privilegij, in ne bomo več z njim posedali v prijetni družbi, ki jo je tako znal pozivljati s svojimi dobrohotnostjo, zabavnostjo in v svojo pesnjico. Kako rad je pel v družbi, on, stari pevec iz naših društev! Ne bomo več moževali z njim o sedanjih in prejšnjih časih, ne se spovarjali z njim v njegove kraje, ki so bili predvsem rojstni Kamnik, pa tudi Gorica in Trst in Maribor, kjer

je povsod našel družbo dobrih ljudi, kakor je bil on sam. Dober in zvest svojim predstojnikom, dober do nas, ki smo mu bili mlajši tovariši, in dober do svoje družine, ki jo je ljubil nad vse. Kako je trepetal za svoja dva sinova v tistih tragičnih dneh septembra, preloma, ko je bila njuna usoda neznana! In kako je bil vesel, ko sta ga pozdravila spet v njegovi sobici med kupom papirja.

Zdaj je ostal samo še ta kup papirja, la uredniški red v neredu. Vidi se, kako je podlagal listič na listič, sliko na sliko, kako je zganil dopis in ga odložil za prihodnjico, ko se vrne iz bolnišnice...

Dopisi čakajo... in čakamo mi, a njega ne bo več med nas. »Zlomile« je svoj zadnji dopis življenja in ga skladno, kot ga je znal le on, »vložile« v okvir božje volje in dopolnjenosti strani življenja. Gotovo je to storil lepo, kajti bil je v tem mojster ter je gotovo mirno kot vse življenje ob stroju premagal svoj zadnji hip. Zdaj že uživa mir po štiridesetletnem nenehnem delu.

Mi pa smo ostali sami. In pogrešal ga bo list, za katerega je odgovarjal, in pogrešala ga bo dežela, ki ga je poznala tako dobro kot on njo, in ki si je predstavljala »Slovenca« vedno le v zvezi z njim. Zdaj je legel naš Viktor v grob. Nam pa je zapustil lep zgled zvestobe in dela in dobrote srca, da, spomin na celega moža!

Džingiskanovi Mongoli na pohodu

Tako sta se pobijali obe plati spretno in okretno, kar se je le dalo. Kljub temu pa se je iztegovlo nasip vedno globlje v reko in prihajal vedno bližje otoku. Seveda je pri tem izgubilo življenje veliko število prebivalcev in okoličanov, ko so gradili med medsebojnim obstreljevanjem ogromen nasip. Končno je Džebe dočkal dan, da je lahko dal zapeljati svoje težke metalne stroje na nasip. Od tedaj je začel zapirati s težko kamnito točo maloštevilnega sovražnika na majhnem otoku. Timur je uvidel, da mu sedaj ne bo pomagala niti zvižaja, niti junaštvo. Bil je dovolj moder, da je ob pravem času spoznal nevarnost. V gluhih nočih se je odpeljal z vsemi svojimi vojniki v velikih čolnih, ki jih je imel varno spravljene. Odplul je z njimi po reki nazvold. Seveda ne smemo misliti, da bi bil Džebe tako lahkomisljen, da ne bi bil računal s tako možnostjo in z begom v tej smeri. Upošteval je tudi to in je zato takoj ob začetku obleganja dal potegniti čez reko verigo, ki naj bi onemogočila vsak promet s čolni. Pa je Timur imel srečo in njegovi vojniki so v noči lahko pretrgali verigo zaporo ter jo tako srečno odveslali po

reki nazvold. Džebe je nagnal svoje jezdece po obeh bregovih z naročilom, naj zasledujejo Timurja kar se da hitro. Loda Timur je imel veliko prednost, da je že zgodaj v noči odplul. Mongolski jezdeci ga zato niso mogli več dohiteti. Zelo slabe volje je bil Džebe, ko je videl, da mu je maloštevilni nasprotnik tako premeteno ušel iz mišnice. Ludi lepota pokrajine ga ni mogla potolažiti. Svoje naloge ni izpeljal, kakor je bilo treba. In kar je bilo najhuje, mala posadka na otoku je njega in njegovo armado tako dolgo zadrževala, da je medtem celo šah Mohamed izkoristil priložnost, zaokrenil ter umaknil svojo že skoraj obkoljeno armado. Srečno jo je odpeljal iz mongolskih klešč ter jo povedel med ob mogočini trdnjavi Buhara in Samarkand. Mohamed in njegova vojska sta bili rešeni. Džingiskanu se je nasprotnik izmuznil. Toda to Džingiskana ni motilo. Vodil je svojo vojsko brezobzirno po enostavnem načrtu naprej. Vsako trdnjavo, ki je ležala v smeri njegovega prodiranja, je pregazil. Pri tem se je posluževal strahotnega postopka: kakor hitro je padla trdnjava, so Mongoli od-

gnali vse njeno prebivalstvo kot dobesedno topovsko krmo pred seboj v naskok na drugo trdnjavo, ki se je še hotela braniti. Iz tega pohoda je poročati zgodovina strahotne stvari. Džingiskan je dajal pobijati ljudi kakor do tedaj v svetovni zgodovini še nihče. Usoda zasedenih mest je bila strahotna in podrobnosti, ki so se o grozodejstvih razvedele po deželi, so raznesle najbolj divjo grozo in omamen strah pred Mongoli. V mestu Signak je mongolska vojska na primer pobila vse prebivalce — nekaj nad dve sto tisoč ljudi. Prebivalstvo mesta Djend so Mongoli nagnali pred mesto. Tam so prebivalce stražili sedem dni. Nihče od ujetnikov ni teden dni dobil ne jesti ne piti. Ves ta čas pa so Mongoli pred očmi umirajočega prebivalstva hodili po mestu in se gostili. Ni še poteklo mnogo vode po reki Sir Darja, odkar so jo skalila prvi kopita mongolskih konj, ko je postala vsa dežela ob srednjem teku reke ena sama nesrečna kopica gorečih mest in vasi. Med razvalinami pa so begali zadnji nesrečniki, ki so po kakešem koli srečnem naključju ušli mongolskemu ognju in meču. Povsod je mongolska vojska ubogala Džingiskanove besede, da do nasprotnika ni treha imeti nikdar in nikjer usmiljenja. Zato Mongoli niso nasprot-

niku poklanjali življenja. Tudi izdajalcem, ki so zapustili svoje rojake in ki so pribežali z važnimi novicami k Mongolom, tudi tem je bila namenjena ista usoda: smrt. Jeklen je bil namreč Džingiskanov zakon in poseben odstavek je o ubežnikih in izdajalcih vedel povedati tole: tistemu, ki je že enkrat izdal svojega gospodarja, ne sme in ne more nihče nikdar več verjeti. Cisto nekorišten je in najbolj storimo, če take ljudi iztrebimo. Tako so drvele posamezne armadne skupine mongolske vojske po Mohamedovi državi. Plenile so, ropale in ubijale in tako dokazovale z ognjem in mečem moč »gospodarja zemlje«. Pred njimi in z njimi pa je šla groza — groza pred živimi peklenščiki. Kje pa je ostala glavna mongolska armada? Kje je bil tedaj Džingiskan sam? Šahu Mohamedu je namreč šele kasno postalo popolnoma jasno, da je vse to, kar je njegova dežela videla in doživela, bilo povzročeno le po pomožnih Džingiskanovih armadah. Glavne Džingiskanove armade do tedaj še nikjer ni bilo čutiti. Dobro zavarovan na bokih z obema trdnjavama, Buharo in Samarkandom, je pridno oprezoval šah Mohamed, zlasti v vseh tistih smereh, od koder je pričakoval, da bo prišel glavni mongolski sunek.

Končno pa so kljub vsemu pričakovanju presenetljivo iznenada nastopile jate mongolskih jezdecev prav tam, kjer jih pač nihče ni mogel pričakovati. Severozahodno od mesta Buharel Geniaini vojskovodja Džingiskan je večino svojih čet znal prepeljati mimo sicer neprehodne pustinje ob izlivu reke Sir Darja. Iako je prišel sovražni fronta za hrbet. — Šah Mohamed pa je mislil, da bo prav ta neprehodna pustinja nepremagljiva ovira za divjega napadalca. In vendar ni bil! Mongoli pač niso poznali nobenih ovir na poti. Nikdar se niso ustrašili zaprek, nikdar težav: če so mogli, so jezdili, če ne, so korakali, potem ko so razjahali. Če ni šlo drugače, so plezali in če je bilo treba, so bili pripravljeni prenašati tudi konje. Prav zato pa je šah Mohamed stal pred bridkim dejstvom: mongolske armade so ga ogradile s treh strani. Kdo bi mu zameril, če je tedaj izgubil živce. Sam ni vedel, proti kateri armadi naj bi se najprej pognal. Nekaj časa je okleval, in preden se je mogel odločiti, je zapazil drugo strahotno posledico obkolitvenega napada mongolske vojske. Njegova lastna armada je začela v strahu pred Mongoli razpadati, začeli so se tako bridki prizori popolnega vojaškega razsula.

(Dalje.)

Kaj je novega pri naših sosedih

Z Gorenjskega

Prijava k vojnopoklicnemu tekmovanju. Rok za prijavo k vojnopoklicnemu tekmovanju so oblasti na Gorenjskem podaljšale do 15. decembra. Smrt na bojišču. V mesecu oktobru je padel na vzhodnem bojišču Jakob Sodja iz Koprivnika, star 19 let. Drobne novice iz Kranjske gore. Meseca novembra so bili rojeni na področju kranjskogorske občine: Anton Mrak, Marija Zore, Ema Lavtičar, Mihael Košir in Elizabeta Marija Rauter — vsi v Kranjski gori. Veronika Petrič in Janez Hrovat v Podkorenju, Bruno Cuznar v Logu in Pavla Hlebjajna v Gozdu. Umrli so pa v tem času: v Kranjski gori: Mihael Košir in Blaž Kaus; v Gozdu: Janez Zupan in Marija Robič ter v Podkorenju Katarina Pleš. Družinska sreča. V Dolenji vasi pri Selcah stanujoča zakonca Jakob in Ana Dermota sta nedavno dobila hčerko.

Iz Trsta

Dne 18. decembra bo v prostorih italijansko-nemškega društva predaval Guido Manacorda o »Danteju in Goetheju«. Predavatelj je o tem vprašanju objavil že posebno knjigo. Šolske božične počitnice bodo na tržaških šolah trajale od 23. decembra do 8. januarja. Tako je odredil načelnik za srednje šolstvo pri tržaški pokrajinski upravi. Na tržaški univerzi je promovirala na pravni fakulteti gđ. Silvia Štoka, in sicer je predložila posebno tezo o prostovoljnem pravosodstvu. Posebna razstava slikarskih del iz 17. stoletja je razstavljena te dni v galeriji Michelazzi. Razstava ima zelo mnogo obiska in več del znanih slikarjev je bilo pokupljenih za zasebne zbirke. Huda nesreča se je koncem prejšnjega tedna zgodila v pivovarni »Dreher« v Trstu. V obratu je zaradi napake upravljanja strojev prišlo do eksplozije in je bil en delavec ubit, pet pa ranjenih. Tržaški slikar Pavel de Klodič je v soboto odprl razstavo svojih del v Tržaški galeriji. Pridržil se mu je tudi slikar Vito Timmel, ki razstavlja svoja dela iz zadnjega leta. Klodič velja za najboljšega slikarja ladijskih in morskih motivov. Timmel je razstavil zlasti mnogo tihožitij. Tržaški škof ekse. Antoni Santin je bil te dni sprejet pri svetem očetu Piju XII. v avdienco. Dasi je bil sveti oče zadržan na duhovnih vajah in tedaj navadno nikogar ne sprejema, je

Predmete, ki jih morate vzeti ob alarmu s seboj v zaklonišče, imajte vedno pripravljene v primerem kovčegu, nahrbtniku ali vsaj tako, da jih lahko hitro najdete in spravite v kovčeg. ZAHVALA. Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob bridki izgubi naše skrbne, nepozabne zlate mamice, gospe Vere Bezjakove vdove po prosvetnem inšpektorju, ki so spremlili na njeni zadnji poti in obsuli s cvetjem ter počastili na kakršen koli način njen spomin, iskrena hvala. — Posebno se zahvaljujemo g. dr. Jos. Volavšku, č. duhovščini ter č. sestram Jožefišči, ki so materi v boleznih z vso požrtvovalnostjo in nego stali ob strani. Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 17. decembra ob 8 zjutraj v župni cerkvi sv. Petra. Ljubljana, dne 16. decembra 1943. Zalujoča rodbina

vendar sprejel tržaškega škofa na razgovor, ki je trajal nad eno uro. Žrtvam v Istri je sv. oče nakazal posebno podporo. Škofu je naročil, da naj duhovništvu in vernikom svoje škofijske sporočilo — posebno njegove pozdrave in jim ponese njegov blagoslov. Te dni je v Pulju umrla gospa Marija Salamon roj. Skaljer. Dosegla je visoko starost 106 let, in še teden dni pred smrtjo je bila nad vse živahna in delovna. Imela je 14 otrok, od katerih so samo še štirje živi.

Povesti in pravilice boste brali v knjigah »Nebeška lestvica« Napisal M. Kunš. Slike narisal Fr. Podrekar. 74. strani. Vezana 30 lir. Sover Sonja: »Pravljice« Z lepimi slikami M. Vogelnikova. 104 strani. Vezana 30 lir. LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI Pred Škofljo 5. — Miklošičeva cesta 5.

»SVET« Vam nudi bogato čtivo MALI OGLASI DEKLE za pomivanje in pospravljanje od pol 2 naprej sprejem takoj. Matek & Mikeš, Franciskanska ulica. POSODO za kisanje repe dobi pri Gospodarski zvezi, Bleiweisova 29. HARMONIKARSKI tečaj. Dijake, dijakinje ter ostalo mladino vabimo, da se vpišejo v harmonikarski tečaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8688.

»SVET« Vam nudi bogato čtivo MALI OGLASI DEKLE za pomivanje in pospravljanje od pol 2 naprej sprejem takoj. Matek & Mikeš, Franciskanska ulica. POSODO za kisanje repe dobi pri Gospodarski zvezi, Bleiweisova 29. HARMONIKARSKI tečaj. Dijake, dijakinje ter ostalo mladino vabimo, da se vpišejo v harmonikarski tečaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8688.

ZAHVALA. Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob bridki izgubi naše skrbne, nepozabne zlate mamice, gospe Vere Bezjakove vdove po prosvetnem inšpektorju, ki so spremlili na njeni zadnji poti in obsuli s cvetjem ter počastili na kakršen koli način njen spomin, iskrena hvala. — Posebno se zahvaljujemo g. dr. Jos. Volavšku, č. duhovščini ter č. sestram Jožefišči, ki so materi v boleznih z vso požrtvovalnostjo in nego stali ob strani. Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 17. decembra ob 8 zjutraj v župni cerkvi sv. Petra. Ljubljana, dne 16. decembra 1943. Zalujoča rodbina

KRMILNO PESO 1000—2000 kg. prodam in dostavim na dom. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8731. ROKAVICA rjava, usnjena, damska, je bila zgubljena. Pošten najditelj je naprosen, da jo odda v upravi »Slovenec« pod št. 8734. BREZOVE METLE držaje za lopate, ometa itd., dobite pri Gospodarski zvezi, Bleiweisova 29. STAR PAPIR kupujemo. R. Weber, Prečna ul. 8, nasproti Mestnega kopališča. OPOZORILO pred nakupom damskega črnega plašča — in temno modrega kostuma, ki sta bila dvignjena v četrtek 19. 12. v Mestni zastavljarnici na ime Perne, škofja ul. 3, ker je oseba poznana. JEDILNE BUČE dobite v Maistrovi ulici 10.

STRANKE ki so pozabile živilske nakaznice na stojnici Gornik Marije na trgu, se naprošajo, da iste dvignejo v mlekarni na Poljanski cesti 3. ZA BOLOGNO. Firenze, Perugia sprejem naročila in opravi manjše posle. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8690. MISL. PODGANE in kurtke zanesljivo pokončate s strupeno, ki ga dobite v drogeriji KANC. Židovska ulica 1. POSTENO DEKLE za vsa hišna dela, k dvema starejšima osebama, sprejem takoj. Povšetova ul. 72. DVA DOBRA BRIVSKA POMOCNIKA sprejem takoj. Plača do 1500 — Benda Vinko, Erjavčeva 15.

V neizmerni žalosti sporočamo, da je po volji Vsemogočnega nenadoma umrl gospod

Alojzij Peterlin

okr. šolski nadzornik v Kočevju

Pogreb bo v Ljubljani v soboto, dne 18. decembra 1943 ob treh popoldne.

Molimo za njegovo dušo!

Neutolažljiva žena in otroci

Z žalostnim srecem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljani soprog in oče, gospod

Anton Kirn

posestnik in gostilničar na Dolenji Prekopi

dne 25. novembra 1943 nesrečno umrl. — Pogreb se je vršil iz hiše žalosti na župno pokopališče v Kostanjevici.

Blagopokojnika ohranite v dobrem spominu in se ga spominjajte v molitvi.

Dol. Prekopa, decembra 1943.

Zena Josipina, sinova Pepi in Rudi ter ostalo sorodstvo.

F. CHIESA

20

Ni bilo treba, da bi gospa Irena že mislila na to. Drugi dan je prišla Amarilis in povedala, da si je Aminta, brez tuje pomoči, sam našel zaposlitev v največji knjižarni v mestu. »Veš, teta, nikakor ni res, da ni za nobeno rabo, kakor si že večkrat trdila. Govori francosko, nekoliko nemško in celo nekoliko angleško...« »Seveda: nekoliko rusko, nekoliko kitajsko, nekoliko vsega.« »Plačo bo imel seveda majhno. To-liko, da bo mogel živeti.« »Naj bo zadovoljen s tem in naj zahvali Boga... Gleda naj, da ga ne odslavimo že prvi dan.«

VIII.

Tako kmalu je ne niso odslavili. Seveda si je moral najeti sobo v mestu, kjer je bil Ronchetto preveč oddaljen, da bi mogel vsak dan hoditi domov. Prihajal pa je domov vsako soboto in je vsakokrat prinesel materi cel kup tiskane papirja, ki ji je zadovoljal za ves teden: stare revije s slikami, stare knjige s obledelimi platnicami, ki so pričale, da je knjiga dolgo časa v izlozbi zamen vala mimoide, da bi jo kupili, in še druge stvari, kakršnih je več ko dovoli v skladiščih knjižarnarjev. Gospa Marija

Luiza je sprejemala vse, vse prebirala z neverjetno naglico. Knjiga s tri sto strani ni bila zanjo več kot za lastovico višina tri sto metrov. Če je sledila z mislimi ali ne, če je razumela ali ne, to se jim ne zdi važno, le da avto frči z brzino ne manj kot kilometrov na uro in da so zvečer od te blazne dirke kar omamljeni. Toda nekega dne ji je Arminta prinesel poleg drugega nek kriminalni roman. Po prvih devetih straneh je začela polagoma čitati počasnije. Pazljivo je prebrala celo knjigo. »Aminta,« je dejala brati od začelka. »Aminta,« je dejala naslednje soboto, »ti si pravi angel. Ti si tolažba svoje nesrečne matere... Od takrat ni marala več drugih knjig. Vidiš, Amarilis, da sem našel pravo zdravilo,« je Aminta dejal sestr. »Odšla je spet, ne da bi jadovala. Ni zahtevala kakor navadno, da ostaneta ti ali Ariana vsaj eno uro ob njeni postelji in poslušata litanije njenih težav. Vse boleznijo so izginile. Ne potrebuje več skodelice kamiljinega čaja, niti praškov, niti tablet niti drugih zdravil, ki jih ima na nočni omarici. Zdaj lahko vse spraviš proč. Zdaj je dovolj tisto zdravilo, ki ga ji prinesem jaz.«

Zares. Vse nekdanje boleznijo in težave so izginile. Toda začelo se je pojavljati novo zlo, ki se je javljalo v govorjenju, kakršnega prej ni poznala, v posebnem razlaganju stvari, kakor da bi povsod tičale skrivnosti, da bi za vsakim ogrom bile zasede in bi se pod vsako opeko skrivali tajni prehod. Nekoč je Amarilis morala vstati sređi noči, ker jo je poklicala mati, ki je trdila, da je slišala korake na podstetju. Na noben način je ni mogla prepričati, da so to miši. Belila si je glavo v vprašanem, kaj ima gospod Tantaridini v sobi na koncu hodnika, ki jo je ohranil zase, čemu je hodil vanjo vsak dan in ostajal v njej pol ure ali še več... Tudi iz drugih razlogov jo je gospod Jona razburjal: nekateri argentinski izrazi, ki se jih je še posluževal, nejasen vonj po ladiji, po kolonialnem blagu, po sumljivih stvarih... Čudni so tisti kraji onstran luže: dežele morskimi razbojnikov, Indijancev, črnih sužnjev in belih suženj, duh po žganju in tobaku, zakrknani ljudje, roparji, pripadajoči tajnim družbam, ki se poznajo med seboj po skrivnih znamenjih. »Ste opazili?... Čudno zarezje, ki jo ima na prstu leve roke?« Toda ne samo o gospodu Tantaridini, o vseh in o vsem si je ta uboga tenka izmišljala temne zgodbe. Zdelo se je, kot da njeni dolgi in drobni prsti ves dan tkejo meglo: prav tako tudi še ponoči, ko ni mogla spati ali pa v polsnu Tkala je znova celo svojo lastno preteklost;

predvsem žalostni konec svojega soproga. Nesreča?... Kaj šel Samomor?... Kaj šel Pripovedovala je o mreži, v katero se je revež ujel, o skrivnostnih listinah, ki so predstavljale večmilijonsko vrednost, ki jih je imel v aktovki, ko so ga vrgli iz vlaka. Kdo ga je vrgel?... Kdo je bila na primer misijonarka, ki je sedela v istem oddelku?... Morali bi ji strgati pajčolan z glave in plašč Videli bi, kakšna redovnica je bila... Potem Amarilis. Vedno znova ji je pripovedovala zgodbo o stricu Lovrencu, ki pa je postajala vedno bolj neverjetna. Pripovedovala je o spletkah, ki jih je pripravila hudobna tekmovalka, ki je razdrla zaroko, tik preden sta se hotela vzeti. Tudi je stric Lovrenc umrl kar nenadoma... v najlepših letih... Mar več zakaj?... Bolje je, da ne govoriva o tem. »Da, bolje je, da ne razpravljaj o teh starih zgodbah,« ji je pritrdila Amarilis. Toda nekega dne, ko je uboga sanjarka začela govoriti o njeni materi, je deklica zardela in vzkliznila: »Molči! Če zineš samo še besedo, te pustim in grem. Dobro veš, da vas lahko vsak hip pustim na cedilu.« Gospa Marija Luiza se je potuhnila kakor otrok, ki se boji, da bo tepen, in umolknila.

IX.

Nekega večera je sedela v jedilnici, kjer je Amarilis zakurila peč, da bi ji mati ne bila v napoti v kuhinji, medtem ko je pripravljala večerjo. A gospa Marija Luiza

se je kmalu zopet vrnila v kuhinjo. Izjavila je, da je raje v kuhinji. Ni hotela biti ponoči sam v tisti grdi sobi, kjer sta jo stara Tantaridini gledala z okvirjev, kakor da bi hotela planiti nanjo. Sedla je na klop poleg štedilnika in vžidnila od časa do časa: »Ni se še vrnila... Ura je že sedem... Zakaj je še ni?... Ko je nekaj časa brskala po ognju, je spustila iz rok grebljico in dejala: »Zdaj je brez dvoma ne bo več... Uboga moja Ariana!... Kako smo nesrečni!...« Amarilis jo je pokarala. Ko pa je odbila osem in sestre še ni bilo od nikoder, je tudi sama postala nemirna. Odkar je odhajala Ariana vsako popoldne v vilo onkraj jezera, kjer je poučevala klavir Bonellijeve otroke, se je vračala vsak dan pred večerom. »Grem telefonirat,« je rekla materi. »Ti pa veterjan medtem.« Stekla je k Pollijevim, ki so imeli trgovino in gostilno in kjer je bil edini telefon. Da je dospela do telefona, ki je bil na koncu malega hodnika med trgovino in gostilno, kjer je bilo vse polno košar, vreč, steklenic in celih kupov raznega blaga, ji je morala pomagati gospodinja, ki se je nato umaknila, a pustila priprta vrata, ker je hodnik olt temen. Ni se zmenila za to, da se je pogovor slišal v gostilniško sobo. »Pravite ob petih?... Da je odšla od vas ob petih... Ne, nikakor se ne vznemirjam... Bržkone je šla v Ponte k prijateljem... Seveda; zdaj se spomnim. Nameravala je iti v Ponte... Oprostite, gospa.«